

Milletlerarası Ticaret Odası Mücbir Sebep ve Aşırı İfa Güçlüğü Maddeleri 2020'yi Yayınladı

Nisan 2020

Değerli Meslektaşlarımız ve Çalışma Arkadaşlarımız,

Milletlerarası Ticaret Odası ("MTO") 25 Mart 2020 tarihinde yeni ve güncellenmiş mücbir sebep (force majeure) ve aşırı ifa güçlüğü (hardship) maddelerini yayınladı. MTO en son 2003 yılında yayınladığı maddeleri gelişen ve değişen şartlara ve uluslararası ticari hayata uygun olarak güncellemiştir. Henüz maddelerin Türkçe tercümesi yayınlanmamıştır, sadece orijinal [İngilizce dilindeki maddelere](#) erişim mümkündür.

MTO, mücbir sebep ve aşırı ifa güçlüğü maddelerine ilişkin güncellemeleri yaparken, uluslararası ticari hayatın taraflarının sözleşme müzakerelerini kolaylaştırmayı ve herhangi bir hukuk seçiminde kullanılabilir örnek maddeler oluşturmayı hedeflemiştir.

Altını çizmek gerekir ki MTO mücbir sebep ve aşırı ifa güçlüğü maddeleri **tavsiye niteliğindeki maddelerdir**. Taraflar açısından bağlayıcı olabilmeleri için ise sözleşmelerde maddelere atıf yapılması veya maddelerin sözleşmelerin içine direkt olarak eklenmesi yoluyla açıkça düzenlenmeleri gerekmektedir.

MTO mücbir sebep maddesi uyarınca bir mücbir sebep olayının gerçekleşmesi için aşağıdaki şartların bir arada sağlanmış olması gerekmektedir.

- i. Engelin etkilenen tarafın (makul olarak belirlenecek) kontrolü dışında çıkmış olması,
- ii. Engelin sözleşmenin kurulması sırasında öngörülmesinin beklenemeyecek olması,
- iii. Etkilenen tarafın engelin etkilerinden kaçınmasının veya bu etkileri ortadan kaldırmasının kendisinden beklenemeyecek olması

İlgili madde mücbir sebep olarak sayılan olayların bir listesini de içermektedir. Madde düzenlemesine göre, listede yer alan olaylardan birinin gerçekleşmesi halinde etkilenen taraf (i) ve (ii) maddelerindeki şartların gerçekleştiğini ispat yükünden kurtulmuş olur. Bu durumda etkilenen tarafın sadece engelin etkilerinden kaçınmasının veya bu etkilerin ortadan kaldırılmasının kendisinden beklenemeyecek olduğunu kanıtlaması gerekir. Dünyayı etkisi altına alan COVID-19 Koronavirüs salgını ile mücadele ettiğimiz bu günlerde MTO tarafından mücbir sebep olarak sayılan olaylar listesinde salgın hastalıklarında bulunduğu altını çizmek gerekir.

MTO ayrıca uluslararası ticaretteki sözleşmeleri mümkün olduğunca ayakta tutmaya çalışan genel eğilimi de göz önünde bulundurarak MTO aşırı ifa güçlüğü maddesini de güncellemiştir. İlgili madde uyarınca aşırı ifa güçlüğü söz konusu olması halinde taraflara üç hak sunulmuştur;

- i. Aşırı ifa güçlüğü maddesine dayanan tarafın sözleşmeyi sona erdirmeye hakkı,
- ii. Taraflardan her birinin hâkim veya hakemden sözleşmeyi uyarlamasını ya da sona erdirmesini isteme hakkı,
- iii. Taraflardan her birinin hâkim veya hakemden sözleşmenin sona erdiğini açıklamasını isteme hakkı

bulunmaktadır. Yapılan bu değişiklik ile aşırı ifa güçlüğü yaşayan tarafın mağdur olmasının önüne geçmek ve aynı zamanda da uluslararası ticari hayattaki sözleşmeleri ayakta tutmak amaçlanmaktadır.

Yazımızla ilgili olarak arzu ettiğiniz zaman bizlerle iletişime geçebilirsiniz.

Serdar Paksoy
Kurucu, Kıdemli ve Yönetici
Ortak Avukat
spaksoy@paksoy.av.tr

Simel Sarılioğlu
Counsel
ssarialioglu@paksoy.av.tr

Bu not sadece bilgilendirme amaçlı olup hukuki görüş içermemektedir. Bu bilgi notundaki konulara ilişkin bir sorunuz olması halinde lütfen bizi arayınız. Tüm hakları saklıdır.

Paksoy Ortak Avukat Bürosu, yerli ve yabancı yatırımcılara Türkiye'de hukuki danışmanlık ve avukatlık hizmeti sağlamak üzere ortak girişimler, şirket birleşme ve satın almaları, rekabet hukuku, gayrimenkul yatırımları, banka ve finans hukuku, enerji mevzuatı, alt yapı yatırımları, ticari ve idari davalar, iş davaları ve vergi uyumsuzlukları gibi geniş bir yelpazede faaliyet gösteren yerel avukatlık firmasıdır.